

Els cognoms de les Illes Balears

GABRIEL BIBILONI
Nova Editorial Moll
Palma 2022
653 pàgines

La lingüística catalana disposa d'obres molt completes en el camp de l'onomàstica. L'*Onomasticon cataloniae*, 8 volums, del mestre Joan Coromines, és un monument de la nostra llengua. Segurament no hi ha cap altra cultura —romànica o no— que disposi d'estudis tan extensos sobre la pròpia llengua. En el camp de l'antroponímia, que com sabem estudia els noms propis de persona, comptem amb investigacions realment acurades, com són *El gran llibre dels cognoms catalans*, de Josep M. Albaigès; *Els cognoms catalans. Origen i definició*, de Lluís Almerich; *Diccionari de noms de persona històrics i tradicionals de Mallorca*, d'Antoni Lull Martí, i *Antroponímia: història dels nostres prenomes, cognoms i renoms*, d'Enric Moreu-Rey.

Ara bé, hi ha dos treballs que són especialment importants i significatius pel que fa a l'estudi de l'antroponímia catalana: *Els llinatges catalans. Catalunya, País Valencià, Illes Balears*, de Francesc de B. Moll i *Els cognoms de les Illes Balears*, de Gabriel Bibiloni, publicat recentment i que recull els cognoms tradicionals de les Illes, entenent per tals els que hi han existit entre la conquesta catalana del segle XIII i l'arribada de la immigració massiva en el segle XX. Per bé que el llibre de Moll és una obra cabdal i un referent essencial en la present publicació del professor Bibiloni, cal considerar *Els cognoms...* com un treball monumental, que palesa el gran esforç que ha fet l'autor per a fornir, amb

els màxims detalls possibles, «una relació de tots els cognoms tradicionals de les Illes Balears amb la grafia normalitzada», com assereix ell mateix. Uns cognoms que, en la immensa majoria, són cognoms catalans introduïts a l'arxipèlag després de les conquestes catalanes del segle XIII, a través de successives repoblacions que s'estengueren fins a gairebé la meitat del segle XIV, abans de l'ensulsiada de la gran pesta negra. A més d'això, l'obra aporta, com ens indica el mateix revers del llibre, «informacions molt diverses de caràcter lingüístic i històric, alhora que mostra l'íntima relació entre antroponímia i toponímia, tot indicant els topònims balears que s'han creat a partir de cognoms». Una joia que caldrà tenir molt present per a futurs treballs i estudis d'onomàstica catalana. ■

ANDREU SALOM I MIR